

tota ratio harmonica, diuiso etiam diapente ditionum & semiditonum, sed de hoc satis.

Reuertamur ad sapores, in quibus diximus aliam esse rationem musicam iuxta compositionem: cum enim inter sapores qui quouis modo conueniunt, dupla fuerit optimi saporis proportio ad deteriorem, medius uero ad deteriorem sexquitercia, optimus ad medium sexquialtero, sapor ille optimus erit. Et primum quidem id in pingui tanquam medio dulci que & falso experiamur, similiter in falso, acri, atque insipido. Manifestum est enim quod horum optimus est insipidus, quia per se ferri potest, falsus autem medius, acris deterrimus, superabit ergo insipidus falsum sexquialtera, aerem dupla proportione, falsus acrem sexquitercia. Rursus dulcem copulemus cum acri, & cum insipido aut cum acido, & insipido præstabit, ut dulcis dupla, aut quadrupla, aut octupla proportione insipidum superet, id est, per diapason, vel bis diapason, aut ter diapason: acidum uero insipidum sexquitercia superabit. Alia rursus ratio in coniunctionibus saporum ad sensum unius cuiusque referenda est, in quo enim est summa voluptas comparatione ad illum, hic statuemus diapason, optimumque constituemus saporem, dimidium illius quod ad vires attinet ex minus iucundo sexquitercium, ad illum minus iucundum ex medio. Exempli gratia, proponamus ut alicui austeram maxime iucunda sint (nam salsa nemini, quod nullum animal præter hominem, imò ne plantæ quidem nisi admodum pauca, & sui generis falso alantur, iucunda esse possunt: cum falsum amari pars sit, eoque deterius quod acutum sit falsum, unde in sale nullum animal nascitur: in absynthio, quamquam valde amaro, exiguum muscarum genus, nigrum tota æstate oritur, & in ruta vermiculi) is ergo austeri, quantum satis erit sumet, dulcis tanquam medij, gratia exempli (nam optima ad extremum oppositum vix transire queunt) bessem accipito huius, gratia exempli, tanquam deterrimi astringentis dodrantem, ut sit dulcis ad astringentem dupla proportio. Sic ergo constituatur iuxta naturam propriam musica proportione sapor iucundissimus.

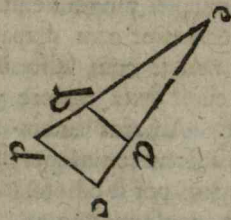
Idem quoque in odoribus & eadem ratione, sed ex saporibus hoc eum intellectum sit, frustra fuerit consumere tempus, eadem enim in omnibus ad sciendum proportionem intelligenda erunt.

Propositio centesima sexagesima octaua.

Picturarum proportiones explicare.

Est pictura imago rei corporeæ quantum, & per illam, & actiones, & cogitationes, sed non nisi ut per corpora significantur: ut ergo corpora ipsa referamus, coloribus opus est, nam corpora, colorata sunt, secundò ipsa rerum natura scientiaque illarum, unde pictorem multiscium esse necesse est, tertium est, ut minimas earum differentias explicare norit, quartum, ut affectiones, velut in ira-

to ruborem, ciliorum contractionem, tumorem faciei ambulante inclinationem, quandam, flexionem cruris atque similia, quantum est lux coloribus exhibenda, sed de horum nullo propositum est hic loqui, quandoquidem hæc vsu magis & consideratione, quam ratione consent proportionem, nec sint adeò admiranda ut neque simplex magnitudo quam sexto loco reponere possumus. Tria ergo videntur esse præcipua quorum nunc ratio habenda esset, ut sint in totum nouem, sed vnum ex his relinquemus, tum quia alienum ab hac consideratione, tum quia alibi pertractatum atque etiam ab aliis, neque adeò admiratione dignum scilicet magnitudo picturarum respondens magnitudini corporum iuxta situs differentiam, nam quæ altiores sunt paulo latiores atque in superiori magis parte quam in inferiore, multò autè longiores esse oportet, sic & quæ à latere erunt eadè ratione iuxta aspectus ingredientium rationem. Verum hoc ut dixi omittamus, & de duplici miraculo in pictura loquamur, scilicet distantia magna quam in parua tabella referimus, & corporeitate quæ in plano representamus. Horum autem duorum aliqua communia sunt aliqua propria. Dicemus ergo primum de corpore ita pingendo, ut palam extra tabulam prominere videatur. Hoc autem primum ex forma sumitur, nam si corpus in plano sit necesse est, ut partes illius quædam profus abscondantur, partes aliæ non profus, aliæ profus sint in conspicuo. Ergo picturam talem fingere oportebit, quæ partes singulas pro ratione ostendat aut occultet. Secunda ratio est quod ima corporis obscura sunt, summæ partes lucidæ & claræ ac lumine quasi dealbatæ: media, media, quadam ratione ut in columnis, tantumque potest hæc ratio, ut vel sola picturas fallere nos faciat corpora eas esse putantes. Oportet autem imum esse ad vnguem simile in colore colori anguli loci & summæ parti quæ se oculis maxime subiectam præbet & claræ: media uero qualia ex umbris obscurari solent. Tertia ratio est pro modo partiū iuxta obliquitatem aspectus: nam insipienti a b

in c d ex oculo: depingemus in c d iuxta obliquitatem suam, quia cum c d videatur per lineas e a c & e b d, & eleuatum in situ a b, necesse est ut videatur in situ a b, ergo eleuatum à c d. Est alia consideratio proportionis ad proxima remotaque, gratia exempli, si homo esset post columnam a b, lateret eius pars, quæ est propinquior parieti c d, ergo si depinxerimus hominis partem tantum dextram, reliquum sub umbra,